

Magazin

// TEMA TJEDNA //

PETAR KUREČIĆ

ZAUŠTAVITI RASTUĆE SOCIJALNE RAZLIKE

PROF. DR. SC.
PETAR KUREČIĆ
Sručnjak za međunarodne
odnose, Sveučilište
Sjever, Varaždin

rendum. EU se ovdje, za razliku od nekih drugih pitanja, ponosa vrlo mudro i kombinacijom pritiska i popuštanja pokazuje koliko je superioran drugoj strani u pregovorima. Brexit, kako god da završi, ako do njega dođe, posebice u tzv. hard obliku, bit će loš za EU (koji se s njim već ipak praktički pomri), ali će istodobno biti katastrofalna za Ujedinjeno Kraljevstvo.

PROBLEM MIGRACIJA

▼ **Kakvu trebamo Europsku uniju i idućem petogodišnjem razdoblju?**

- Trebamo Uniju koja će postati blizga građanima i pokušati zauštiti rastuće socijalne razlike, tj. društvenu nejednakost. Unija koja će zauštaviti daljnje raspolaganje u obrazovanju i akademskom razmjenom može se zauštaviti val populizma i u nekim skupine i fašizmu i povjesničnom revizionizmu među mladim generacijama. Ne smijemo zaboraviti da je glavni razlog nastanka Europske unije bio taj da se više ne ponove svjetski ratovi, nastali i primarno vodeni u Europi. EU ne smije štedjeti novac kad je u pitanju obrazovanje, kao i otvaranje radnih mjesti za mlade i za programske socijalne kohezije - to je ključno, no ako želi opstati i razvijati se. Koliko je to izredivo, vidjet ćemo u idućih 3-5 godina.

▼

Što s Brexitem, hoće li UK

upoteći moći opstati bez EU-a?

- Brexit je primjer kako jedna stranica i njezin lider (D. Cameron) zbog svojih partikularnih interesova mogu na put upropastavanja sebe samih dovesti k jednu tako razvijenu i staru demokraciju i političku zajednicu kao što je Ujedinjeno Kraljevstvo. Posljednje dvije i pol godine su razdoblje kosa za ovu državu i primjer za politološke analize kako referendumi, iako predstavljaju "svetu volju naroda", ako se raspisuju o klijentim pitanjima, a kampanja na njima se vodi kroz gomile laži, mogu dovesti do katastrofalnih rezultata za ekonomiju i društvo u cijelini. U pitanju nije samo budućnost ekonomije. Ujedinjenog Kraljevstva, nego i sam njegov opstanak, jer postoji realna mogućnost da će Škotska u jednom trenutku ipak odlučiti i napustiti zajedničku državu.

Evidentno je da se premjerkica May ne snalazi i da više nema političkog autoriteta (izgubila ga je još nakon prijevremene izbora 2017. g., koje je raspisala i izgubila mjesto u parlamentu, te jedva sačuvala vlast). Pritom Laboristička stranka nije zasad dovoljno jaka i sposobna napraviti pritisak i preuzeti vlast više možda i raspisati drugi referen-

ULAGATI U OBRAZOVANJE

▼ Obrazovanje je i te kako važan faktor za Europsku uniju. Što nam o tome može reći?

- Budući da radim u visokom obrazovanju, ne mogu ne spomenuti pozitivnu ulogu EU-a u promicanju i finansiranju istog, kroz međunarodnu suradnju, ERASMUS+ program mobilnosti i ostale europske projekte (Monnet program, Obzor 2020, itd.), osiguravajući tako bolje obrazovanje i znanost, kao i log za budućnost. Sredstva iz programa i projekata mogu se koristiti i za politološko i političko-ekonomsko obrazovanje u EU-i i njegovim vrijednostima. Konkretno, u Monnet modulu, tj. integrirani kolegiji za studente, o važnosti integracije zapadnog Balkana u EU i ulozi Hrvatske, a čije je izvođenje fi-

Piše: Darko JERKOVIĆ

Koliko god slušamo mantru o važnosti predstojećih izbora za Europski parlament, teško se oteti dojmu da kampanja uglovom prolazi odveć mirno i nekako komunikativno slabšano, uz tek tu i tamo ponešto viša žara, ambicija i atraktivnijih medijskih istupa.

Izbori za Europski parlament nisu baš magnet za mase, piše Bernd Rieger za njemački Deutsche Welle (DW), te podsjeća da je od 445 milijuna građana s pravom glasa 2014. glasovalo samo 43 posto njih. Posve je drukčije bilo prije skoro 50 godina - na prvim izborima koji su održani 1972. glasalo je čak 62 posto građana! Od tada izlaznost na izbore opada. Očigledno je teško mobilizirati ljudе u predizbornoj kampanji. Na razini Europske unije ne postoje ni jedinstvene stranke ni zajednička kampanja. Svatko se u svojoj zemlji borи за sebe i bira se isključivo po nacionalnim pravilima. Kandidata demokršćana za dužnost predsjednika Europske komisije Manfreda Webera građani kao zastupnici mogu birati samo u Njemačkoj jer on ima njemačko državljanstvo. A u Njemačkoj je prema anketama tek svaki četvrti Nijemac čuo da za tog kandidata zaključi u svome osvrtu Bernd Rieger.

Kako god bilo, sad je to posve jasno - jedni na izbore za Europski parlament izlaze iz posteni na mjeru uvjereni da nema budućnosti bez Europske unije, dok drugi na te iste izbore izlaze s gomu u džepu vodenim isključivo vlastitim, partikularnim interesima ne mareći pribinu po EU-ni za njezine institucije, pa niti za vlastitu državu.

To vrijedi za niz europskih stranaka ekstremnog desnog i lijevog predznaka, uključujući i one klasične euroskeptične, kao i za velikih stranaka i stranica s hrvatske političke scene. Takvima su saslušne negdje veće, negdje manje, da udu u novi saziv Europskog parlamenta, a toga su mnoge stranke vjerojatno i same svjesne, no magičnog privlačnosti EU-fotelja ne odolijeva se tako lako, pa makar bili i najokorijelji euroskeptici.

Uglavnom, još je manje od tjeđa dana do europskih izbora koji se održavaju od 23. do 26. svibnja u svim članicama Europske unije uključujući i Veliku Britaniju, koja je sama sebi krija što nije znala, mogla i uspijeći da dovesti Brexit do kraja i mirno se razdružiti od EU-a, pa je sad zbog formativnih razloga (još ujvuk je u EU-u) prisiljena svom gradanima omogućiti da joj jednom izđi na izbore za Europski parlament.

■

Autsajderi će i nakon ovih izbora ostati autsajderi, što znači da i dalje iz svoje sigurne domaće (hrvatske) hladovine mogu bez veće stete rovariti protiv EU-a i novog člana u parlamentu...

MATT CROSSLICK/PRESS ASSOCIATION/PIXSELL

UNIJA NIJE UTOPIJA, NEGO REALNA OPTCIJA

EUROPA KAKVU TREBAMO: PET GODINA STABILIZACIJE ZA 50 GODINA BLAGOSTANJA

znosti, vidjet će se za nekoliko dana.

S druge strane i stranke su sve aktivnije u kampanji. Osim apsurdne situacije koju smo spomenuli u uvodu teksta, a odnos se na euroskeptike, od stranaka za koje EU nije upitan, prednjači zauzimanjem za europske vrijednosti HDZ, tu je negdje i SDP, dakle iskusne stranke europske provenijencije, dok ostali, poglavito Most, Živi zid, Neovisni za Hrvatsku i drugi uključeni u izbornu utrku za briselske i stražurske fotele u izbornoj kampanji govore svi i svasta. Bude tu i kominčnih obrazloženja zašto se uopće, sa svojim neeuropskim stavovima, neki protagonisti upustili u skupljane glasove kad je jasno da će na kraju izbornog dana ostati tamo gdje su i počeli, u svojoj maloj oazi istočnojih, suverenista čak, kojima je izborna utrka bila samo malo javno upadljivijeg igrok, koji s realnosti i političkom pragmatičkom velikih i ozbiljnih mainstreame stranaka, pa i same Europske unije, nema baš nikakve veze. Drugim riječima, autsajderi će i nakon ovih izbora ostati autsajderi, gubitnici ostaju gubitnici, što pak znači da i dalje iz svoje sigurne domaće (hrvatske) hladovine mogu bez veće stete rovariti protiv EU-a i novog člana u parlamentu...

POBJEDNICI I GUBITNICI

Što se Republike Hrvatske tiče, podsetimo da se za novi saziv Europskog parlamenta natječu kandidati s 33 kandidacijske liste, dvije neovisne i 31 stranačke, odnosno koalicjske. Sudi li se samo po broju tih lista, zanimanje za izbore veće je nego prije godinu, kada se za mjesto u Europskom parlamentu natječalo 25 lista, osam manje nego godine. Uglavnom, svih 102 zastupnika (jedan će biti u rezervi, zbog potpunog otvorenog pitanja u svom susjedstvu i u regiji zapadnog Balkana te borbu protiv ilegalnih migracija staviti visoko na listu prioriteta. (D.J.) ■

EU IZBORI: ZAVRŠNICA (I.)

Strasburga u sjeni dominantnog HDZ-a i manje dominantnog SDP-a, uz nekoliko ravnopravno raspoređenih glasova koje će osvojiti i s njima ući u Europski parlament neke od manjih stranaka i koalicija.

DEKLARACIJA IZ SIBIU

Kako god bilo, na kraju će ipak odlučuti glasaci, pa da naša tema ne ispadne propagandni pamlet za Europsku uniju i njezin novi saziv Parlamenta, valja još naglasiti nekoliko bitnih stvari kad se radi o EU-u danas i sutra. Zapravo se sve može svestri na ono što smo čuli na nedavnom summitu u rumunjskom Sibiu. U tom je gradu naime pao čvrst i pomalo patetičan dogovor, čak svojevrsni zavjet za Europu, iako kojeg su jednoglasno stali svi nazočni članici iz 27 zemalja članica Europske unije, uključujući i premijera RH Andreja Plenkovića. Dakle, "Deklaracija iz Sibiu" navodi sljedeće: "Potvrdjujemo naše uvjerenje da smo, kada smo ujedinjeni, snažniji u svim nestabilnostima i izazovima svijetu. Preuzimamo odgovornost da kao lideri učinimo našu Uniju snažnijom i našu budućnost svjetljom i istodobno potvrdjujemo europsku perspektivu ostalih europskih država. Stoga danas jednoglasno prihvaćamo deset zavjeta koji će nam pomoći da preuzemimo tu odgovornost", stoji u nacrtu deklaracije. Čelnici EU-a također su usuglasili obrise Strateške agende za razdoblje 2019.-2024., na temelju čega će se početi raditi na njeni razini načrtu i koji bi trebao biti prihvaten na summitu u lipnju. Za Hrvatsku je bitno da Europska unija u sljedećih pet godina osigura bržu konvergenciju radi dostizanja standarda razvijenih zemalja, a u pregovorima o više-godisnjem proračunu upozoravati će na potrebu da se osigura potpora za demografsku onoj izvedljivost i budućnost europskog projekta poput UKIP-a u Britaniji ili Nacionalne fronte u Francuskoj. Na ovim izborima takav je politički opcija, a preuzevši je, uključujući i s državama srdi s državom srdi u Luksemburgu.

▼ **Luksemburg, gdje žive i radite, jedna je od šest država osnivača Europske unije - kako će atmosfera uoči izbora?**

- Pa i hrvatska perspektiva je europska perspektiva. Moramo se naviknati na to da smo i mi jednokravni članovi Europske unije i da je i naša perspektiva posebno iz europske perspektive, razgovarali smo s državom srdi Josipom Glaurdićem, s Sveučilišta u Luksemburgu.

■ **Obzirom na trajavu provedbu Brexita, Britanija je prisiljena ići na ove EU izbore. Može li to išta promijeniti na unutrašnjem planu, kako će to sve završiti i kada?**

- Iskreno, ni sam ne znam kako će sve i kada završiti, a ne znam i hoće li Ujedinjeno Kraljevstvo u nekom srednjem roku opstati. Baš i zato će ovi izbori za Europski parlament biti korisni - jer će znatno povećati svoj udio u Europskom parlamentu. Budući jedan oblik novog referendumu u Britaniji, s državom srdi u Luksemburgu, način na koji su do trenutno aktuelne, spremi se katastrofa vladajućih konzervativaca, ali i potpuno ravnopravna podjela između stranaka koje zagovara Brexit i stranaka koje se Brexitu protivi. Dakle, britansko je društvo i dalje potpuno ravnopravno podijeljeno. Tako će vjerojatno i ostati godinama nakon što Brexit bude gotov. Bude li utjecaj Brexit-a na vlasti u Francuskoj? Na ovim izborima takav je politički opcija, a jedino u velik broj takvih igrača samo Pučana - pod pritiskom tih nacionalnopopulističkih skupina, skupina koja se zagovara Brexit i stranaka koje se Brexitu protivi. Dakle, britansko je društvo i dalje potpuno ravnopravno podijeljeno. Tako će vjerojatno i ostati godinama nakon što Brexit bude gotov. Bude li utjecaj Brexit-a na vlasti u Britaniji, s državom srdi u Luksemburgu, način na koji se do trenutno aktuelne, spremi se katastrofa vladajućih konzervativaca, ali i potpuno ravnopravna podjela između stranaka koje zagovara Brexit i stranaka koje se Brexitu protivi. Dakle, britansko je društvo i dalje potpuno ravnopravno podijeljeno. Tako će vjerojatno i ostati godinama nakon što Brexit bude gotov. Bude li utjecaj Brexit-a na vlasti u Francuskoj? Na ovim izborima takav je politički opcija, a jedino u velik broj takvih igrača samo Pučana - pod pritiskom tih nacionalnopopulističkih skupina, skupina koja se zagovara Brexit i stranaka koje se Brexitu protivi. Dakle, britansko je društvo i dalje potpuno ravnopravno podijeljeno. Tako će vjerojatno i ostati godinama nakon što Brexit bude gotov. Bude li utjecaj Brexit-a na vlasti u Britaniji, s državom srdi u Luksemburgu, način na koji se do trenutno aktuelne, spremi se katastrofa vladajućih konzervativaca, ali i potpuno ravnopravna podjela između stranaka koje zagovara Brexit i stranaka koje se Brexitu protivi. Dakle, britansko je društvo i dalje potpuno ravnopravno podijeljeno. Tako će vjerojatno i ostati godinama nakon što Brexit bude gotov. Bude li utjecaj Brexit-a na vlasti u Francuskoj? Na ovim izborima takav je politički opcija, a jedino u velik broj takvih igrača samo Pučana - pod pritiskom tih nacionalnopopulističkih skupina, skupina koja se zagovara Brexit i stranaka koje se Brexitu protivi. Dakle, britansko je društvo i dalje potpuno ravnopravno podijeljeno. Tako će vjerojatno i ostati godinama nakon što Brexit bude gotov. Bude li utjecaj Brexit-a na vlasti u Britaniji, s državom srdi u Luksemburgu, način na koji se do trenutno aktuelne, spremi se katastrofa vladajućih konzervativaca, ali i potpuno ravnopravna podjela između stranaka koje zagovara Brexit i stranaka koje se Brexitu protivi. Dakle, britansko je društvo i dalje potpuno ravnopravno podijeljeno. Tako će vjerojatno i ostati godinama nakon što Brexit bude gotov. Bude li utjecaj Brexit-a na vlasti u Francuskoj? Na ovim izborima takav je politički opcija, a jedino u velik broj takvih igrača samo Pučana - pod pritiskom tih nacionalnopopulističkih skupina, skupina koja se zagovara Brexit i stranaka koje se Brexitu protivi. Dakle, britansko je društvo i dalje potpuno ravnopravno podijeljeno. Tako će vjerojatno i ostati godinama nakon što Brexit bude gotov. Bude li utjecaj Brexit-a na vlasti u Britaniji, s državom srdi u Luksemburgu, način na koji se do trenutno aktuelne, spremi se katastrofa vladajućih konzervativaca, ali i potpuno ravnopravna podjela između stranaka koje zagovara Brexit i stranaka koje se Brexitu protivi. Dakle, britansko je društvo i dalje potpuno ravnopravno podijeljeno. Tako će vjerojatno i ostati godinama nakon što Brexit bude gotov. Bude li utjecaj Brexit-a na vlasti u Francuskoj? Na ovim izborima takav je politički opcija, a jedino u velik broj takvih igrača samo Pučana - pod pritiskom tih nacionalnopopulističkih skupina, skupina koja se zagovara Brexit i stranaka koje se Brexitu protivi. Dakle, britansko je društvo i dalje potpuno ravnopravno podijeljeno. Tako će vjerojatno i ostati godinama nakon što Brexit bude gotov. Bude li utjecaj Brexit-a na vlasti u Britaniji, s državom srdi u Luksemburgu, način na koji se do trenutno aktuelne, spremi se katastrofa vladajućih konzervativaca, ali i potpuno ravnopravna podjela između stranaka koje zagovara Brexit i stranaka koje se Brexitu protivi. Dakle, britansko je društvo i dalje potpuno ravnopravno podijeljeno. Tako će vjerojatno i ostati godinama nakon što Brexit bude gotov. Bude li utjecaj Brexit-a na vlasti u Francuskoj? Na ovim izborima takav je politički opcija, a jedino u velik broj takvih igrača samo Pučana - pod pritiskom tih nacionalnopopulističkih skupina, skupina koja se zagovara Brexit i stranaka koje se Brexitu protivi. Dakle, britansko je društvo i dalje potpuno ravnopravno podijeljeno. Tako će vjerojatno i ostati godinama nakon što Brexit bude gotov. Bude li utjecaj Brexit-a na vlasti u Britaniji, s državom srdi u Luksemburgu, način na koji se do trenutno aktuelne, spremi se katastrofa vladajućih konzervativaca, ali i potpuno ravnopravna podjela između stranaka koje zagovara Brexit i stranaka koje se Brexitu protivi. Dakle, britansko je društvo i dalje potpuno ravnopravno podijeljeno. Tako će vjerojatno i ostati godinama nakon što Brexit bude gotov. Bude li utjecaj Brexit-a na vlasti u Francuskoj? Na ovim izborima takav je politički opcija, a jedino u velik broj takvih igrača samo Pučana - pod pritiskom tih nacionalnopopulističkih skupina, skupina koja se zagovara Brexit i stranaka koje se Brexitu protivi. Dakle, britansko je društvo i dalje potpuno ravnopravno podijeljeno. Tako će vjerojatno i ostati godinama nakon što Brexit bude gotov. Bude li utjecaj Brexit-a na vlasti u Britaniji, s državom srdi u Luksemburgu, način na koji se do trenutno aktuelne, spremi se katastrofa vladajućih konzervativaca, ali i potpuno ravnopravna podjela između stranaka koje zagovara Brexit i stranaka koje se